ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ՁԱՆԱՊԱՐՀԻՆ

1. ՅԻՍՈՒՍԻ ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
2. ՆԱՅԻՆՔ ՅԻՍՈՒՍԻ
3. ՆԱՀԱՏԱ՞Կ ԹԷ ՎԿԱՅ
4. ՆԵՐԵԼ, ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԻՍԿՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԷՈՒԹԻՒՆԸ
5. ՆԵՐԵԼ, ՈՉ ՄԻԱՅՆ ԳԱՂԱՓԱՐ ՄԸ ԸԼԼԱԼՈՒ Է, ԱՅԼ՝ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԼՊԷՌ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

ՀԱՅ-ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ

2013

ՅԻՍՈՒՍԻ ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Շուկայի ու բազմութեան աղմուկէն հեռանալու նպատակաւ, Յիսուս կը հիւրընկալէ բարանճաւները, անապատները և առանձնութիւնը: Ամայութեան մէջն է ուր մարդ կրնայ հանդարտօրէն և անյապաղ սուզուիլ իր ներաշխարհին մէջ ու խորհրդածել բնազանցական և էական արժէքներու մասին, որովհետեւ Աստուած կ՛երեւի հոգւոյն հորիզոնին վրայ մարդոց մենութե՛ն պահերուն:

Յիսուսի համար ամենաարժէքաւոր հարցը՝ Իր առաքելութիւնն է: Առաքելութիւն մը, որ պիտի յեղաշրջէ մարդկային կենցաղավարութիւնը և յաջորդող դարերու բաղաքակրթութիւնը: Այս խորհրդածութիւնը մենախօսութիւն մը չէ, այլ՝ պիտի ըլլայ տրամախօսութիւն մը Հօր Աստուծոյ հետ: Յիսուս՝ որպէսզի իմանայ Իր Հօրը բնարերգակ և բնիոյշ Ձայնը, կարիքը ունի անապատային խորհրդաւոր լռութեան: Պոռչտող մարդ էակներէ հեռու, սակայն անասուններու լուռ ընկերակցութեան հետ, որովհետեւ խօսուն չեն անոնք և չեն կրնար Իր տրամախօսութիւնը ընդմիջել:

Քարանճաւներն ու վէմերու ծերպերը ապահովութիւն և բնակարան եղած էին նախապատմական մարդուն: Անոնց խորութեան և խորհրդաւոր լռութեան մէջ, մարդ գտած էր իր աստուածը և յօրինած իր պաշտամունքային ծէսերն ու աւանդութիւնները:

Սկզբնական դարերու հալածեալ Քրիստոնեաները եւս, իրենց Աստուածն ու հաշտարար Փրկիչը պաշտելու համար, պեղած էին լեռներն ու վէմերը ու կերտած անշշուկ բարանճաւային եկեղեցիներ որոնց խոր լռութեան և առանձնութեան մէջ կ՛իջնէր Ի՛նքն Հոգի Աստուած՝ մխիթարելու, զօրացնելու և հաղորդուելու Ջինքը սիրողներուն հետ:

Մարդ երբ մտնէ բնական բարայր մը, այդ իր ապահովութիւնն է: Երբ պեղէ ապառաժները և կառուցէ բարանճաւային տաճարներ իր հոգեկան պաշտամունքին համար, այդ ապացոյց մըն է, թէ մարդ կը ճգտի դէպի այն ծննդագործ Արգանդը որ իրեն կեանք տուած է:

Այս է գլխաւոր պատճառը, որ մարդ իր ներաշխարհին կը դիմէ, այդ մտքի և հոգիի անսահման և կենարար տարածութեան, ուր ոչ սահմանումի ենթակայ է Արարիչ Աստուած Իր անհորիզոն Ինքնութեամբ: Ան, անպայման կը յայտնուի Ջինք փնտռող և որոնող փոքրամասնութիւններու: Ինչո՞ւ:

Որովհետեւ մեր ներաշխարհը կերտուած է Աստուծոյ հպումին գերապայծառ լուսաջահով: Մեր նայած ու հետազօտած իւրաքանչիւր իրերուն և առարկաներուն մէջ պիտի տեսնենք և պիտի գտնենք ճշմարտութեան անթիւ ու անհամար այլ երեսակներ եւս:

Յիսուս Իր առաքելութեան վախճանին նախագահեց ամենաճոխ խնճոյքին Իր մտերիմ աշակերտներուն հետ, Իսկ Իր առաքելութեան սկիզբը համտեսեց ծոմապահութիւնը, այն հոգեկան խրախճանքը, որ վերացում և զմայլանք կու տայ մենակեացի մը որոնումներուն և անոր ներաշխարհին:

Մովսէս՝ իր առաքելութիւնը ստացաւ այրող Մորէնիէ մը:

Յիսուս Իր առաքելութիւնը ընդունեց Սիրոյ Աստուծմէն:

Մովսէս Սինա լերան վրայ մագլցեցաւ հանդիպելու Աստուծոյ, որ իր մարդկային (Մովսէսի) ըմբռնումով նախանձոտ էր ու վրէժխնդիր, և ծուխի ու մառախուղի մէջ կորսուեցաւ 40 օր: Անկորնչելի Յիսուս՝ անապատ գնաց, մարդկային աղմուկէն հեռանալու որպէսզի իմանայ Իր Հօր մեղմ և սիրոյ ձայնը, որ կը լսուի զեփիւռին մէջ որպէս սրինգաձայն պատգամաբեր մեղեդի:

Յիսուս՝ Իր Հօր հետ բառասուն օրերու հոգեկան և իմացական խրախճանքէն յետոյ, զգաց Իր մարմնական մղումներուն ոտնաձայնը: Ան, հոգեկան յափշտակութեան այնպիսի զմայլանքի մէջ սուզուած էր, որ մոռցաւ հոգալ նոյնիսկ Իր մարմնական ամենօրեայ հացը:

Յիսուս երբ հազիւ դարձած էր խնամելու Իր մարմնական պահանջները, Իր դիմաց գտաւ վաղեմի ուխտադրուժ և սեղանանենք Բելիար Սատանան: Մահագուշակ և խաբէութեան վարդապետը, որ երկա՜ր դարեր սպասած էր այսպիսի պատեհ առիթի մը, որպէսզի զեղծարար շարժումներով և նենգամիտ ցանցերով փորձութեան մատնէ Մարդեղացիալին փրկարար զօրութիւնը: Թէեւ մարմինով տկար, սակայն անմահարա՜ր Հացով զօրացած, Յիսուս կը ճակատի այս չարագուշակ բանսարկուին սադրանքներուն դէմ դնել:

Աստուածոյ ընդդէմ և ապստամբ բանսարկուն՝ կ՛արձակէ իր առաջին անողոք նետը, շփոթեցնելու մարդկային խորհրդապաշտ համոզումները ու խախտելու համար մարդուն հաւատքը առ Աստուած: Սատանային ռազմավարութիւնը միշտ եղած է անուղղակի մօտեցումով: Նախ պղտորել հաւատքի վճիտ համոզումը պարզ ու անմեղ կարծուած հարցումներով.

«Եթէ Աստուծոյ Որդի ես՝ ըսէ՛ այդ քարին, որ հաց ըլլայ»:

Հարեւանցի հայեացքով, տկար անձ մը շատ հաւանական է, ընդառաջ երթալ ապացուցելու իր ո՛վ ըլլալը: Ինքնագիտակից և ինքնավստահ Յիսուս պէտք չ՛ունի ուխտադրուժ դաւաճանի մը փաստել Ինքզինքը:

Երկրորդ, Յիսուս՝ Իր առաքելութեան իրագործման համար կարճ ճամբայ և դիւրացնող պայմաններ չի փնտռեր: Ան վստահ գիտէ, թէ ցաւի ու տառապանքի երկունքը ստեղծագործող և ծննդագործող զօրութիւնները կրնան դառնալ Աստուծոյ միջամտութեամբ, բան թէ հարստութիւնն ու ճոխութիւնը: Յիսուս զգուշացաւ ընտրելու սխալ ընթացք կամ չնախատեսուած թիւր ուղղութիւններ:

Հանգստութենէ, ճոխութենէ և ապահովութենէ աւելի գերիվեր վեհ ու բարձր կեանքի վիճակներ կան, տրամադրուած Աստուծմէ մարդու համար: Այսպիսի վսեմ և հոյակապ արժէքներու համար, Յիսուս ըսաւ Իր Աշակերտներուն.

«Աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք,
սակայն քաջալերուեցէ՛ք, ես յաղթեցի աշխարհի»--Յով. ԺՉ.33:

Մարդկային կեանքը լծացեալ և կրաւորական ապրում մը չէ, այլ՝ անդուլ պայքար մըն է խուսափելու չարէն և գործելու բարին: Հաւատացեալի մը կեանքը ապահով և հանգիստ կեանք

մը չէ՛, որ թաղենք զայն անգիտութեան հողի տակ, այլ՝ յանդուգն մաբառում մըն է խաւարի և սուտի դէմ: Խիզախ ձեռնարկութիւն մըն է, հաւատքի զօրութեամբ, այն Աստուծոյն համար, որուն սէրը անսպառօրէն յայտնուեցաւ Գողգոթայի սարէն: Մարդկային կեանքը խոյանք մըն է հաւատքի թեւերով դէպի աստուածանմանութիւն:

Երկրորդ փորձութիւնը՝ որ մոլորութեան վարդապետ Սադայել յերիւրեց, տարաւ Յիսուսը տաճարին աշտարակին վրայ ու ըսաւ Անոր,

> Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, դուն ինզ հոսկէ վար նետէ, քանի Սաղմոսներուն մէջ գրուած է. «Աստուած Իր հրեշտակներուն պիտի պատուիրէ քեզի համար և քեզ իրենց ձեռքերուն վրայ պիտի վերցնեն, որպէսզի ոտքդ քարի չզարնի»:
> --Մատթ. Դ. 6:

Ի՜նչ մահարար խայծ և թունաւոր հրապոյր, ու որքա՜ն շատ են զոհերն ու արկածեալները այս ահարկու սակայն մեղրաթաթախ թոյն ժողովրդականութեան: Սատանան իբր թէ կը ջանայ օգնել Յիսուսի առաքելութեան, ցոյց տալով Անոր կտրուկ ճամբայ մը առանց Գողգոթայի Խաչելութեան, որ կորո՛ւստը պիտի ըլլայ յաղթական Յարութեան ու մահուան պարտութեան:

Ժողովրդականութեան և համբաւի խայծը որոգայթ և հրապոյր եղած է բազմաթիւ անձերու անկման, և անհամար հաւատացեալներու գայթակղութեան պատճառ: Յիսուս՝ Ինքզինք նետելով աշտարակի բարձունքէն, անշուշտ պիտի ըլլար ժողովրդական հերոս, բայց որպէս ի՞նչ: Որպէս քաղաքական յեղափոխակա՞ն, հրաշագործ ամբոխավա՞ր, և ժողովուրդը հաճոյացնող աճպարա՞ր:

Յիսուսի առաքելութեան կէտ նպատակը յայտնաբերել էր աստուածային սէրը, մեղաց թողութիւնը և յաւիտենական կեանքի ձրի պարգեւը: Յիսուս իրագործելու համար Իր առաքելութեան նուիրական, և ներհմաստ խորհուրդը՝ ամբոխավարութեան կտրուկ ճամբան չ՛ընտրեց: Մարդեղացեալին համար, ցաւն ու տառապանքը սարսափ մը չէր, այլ, անոնք ծննդագործող երկունքն էին, որ ծնո՛ւնդ պիտի տային Իր Եկեղեցիին:

Երրորդ փորձութիւնը որ Յիսուս յաղթահարեց՝ մարմնական և հոգեկան մեծագոյն ճգնաժամն էր,

> «Սատանան դարձեալ առաւ տարաւ Յիսուսը շատ բարձր լերան մը վրայ և ցոյց տուաւ անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու անոնց փառքը և ըսաւ անոր, այս բոլորը քեզի պիտի տամ, եթէ գետին իյնալով երկրպագես ինծի»
> --Մատթ. Դ.8:

Ահաւասիկ փորձութիւն մը, որ խլած է բազմաթիւ զոհեր, որոնք երկրպագելով սուտ վարդապետութեան, փառքի ու մոլութեան բագինին, գահավիժած ու կորսուած են անյատակ անդունդը:

Յիսուս վերջ մը դնելու համար այս անհաւատարիմ պահապանի սուտերուն, աստուածախօս երկսայրի սուրով կը հարուածէ Սատանայինն խաբեբայութիւնները հրամայելով անոր.

«Ետի՛ս գնայ, Սատանա՛յ, որովհետեւ Օրէնքի գիրքին մէջ գրուած է՝ Քու Տէր Աստուածդ պէտք է պաշտես և միայն անո՛ր ծառայես»

Անգլերէն՝ "Get Lost" -Մատ 4.10:

Յիսուս բաջ գիտէր, որ պահելու համար աշխարհի (Սատանայի) թագաւորութիւնը և անոր փառքը, պարտաւոր էր դիմել մեղսակցութեան, սուտի, դաւադրութեան և մահափորձութիւններու: Ինք Իշխանն էր Խաղաղութեան, Ճշմարտութեան և Կեանքի: Ինչպէ՞ս կարելի էր Իրեն, հաշտեցնել այս երկու անհանդուրժելի եղելութիւնները: Նաեւ Ինք էր Տէրը երկինքի՛ Թագաւորութեան, ուր պիտի իշխէր Ինք արդարութեամբ ու ճշմարտութեամբ երկրի վրայ յաւերժօրէն:

Աստուած՝ Յիսուսը փորձութեան չի տարաւ որպէսզի Անոր հաւատարմութիւնը գիտնայ, այլ՝ Յիսուս անապատ գնաց որպէսզի, մարդ արարածներուն որականիշը դառնայ:

Յիսուս երբ յայտարարեց «Ես եմ Ճամբան, Ճշմարտութիւնը և Կեանքը», անիմաստ յաւակնոտութեան խօսքեր չէին անոնք: Յիսուս՝ փորձութեան բովէն անցաւ, որպէսզի կարենայ ստուգանիշը ըլլալ բոլոր փորձանաւորներուն ալ:

Յիսուսի փորձութիւնը Իր յետ-Մկրտութեան 40 օրերը չէին միայն, այլ՝ Իր բոլո՛ր երկրային առաքելութեան շրջանը:

Աստուած, առաքելով Իր Միածին Որդին աշխարհ, մարդոց իմացականութեան մէջ դրոշմեց այն գաղափարականը որ ունեցած էր նախ քան մարդ ընելը:

Մարդկութիւնը՝ թէեւ ունեցած է շատ մը բարոյական և ազնուացուցիչ դէմքեր, սակայն Յիսուս Իր **սիրոյ և անյիշաչար ներողամտութեամբ**՝ պատմութեան մէջ կը կանգնի Միակը, իբր մագնիսական և առինքնող եզակի Անճնաւորութիւն:

Յիսուս մարդեղացաւ և ծնաւ այս աշխարհի վրայ որպէսզի յաղթահարէ Սատանան ինչպէս Աստուած յաղթած էր զայն երկինքի մէջ:

Յիսուս պարտութեան մատնեց Սատանան Իր ներքնագոյն «ես»ին՝ Անճին մէջ, այժմ, Ան կը մեկնի անապատէն, յաղթահարելու և կորսնցնելու զայն մարդո՛ց կեանքերուն և հոգիներուն մէջէն:

Յունիս 27, 1987
Թորոնթօ

Ն Ա Յ Ի՛ Ն Ք Յ Ի Ս Ո Ւ Ս Ի

Տեսնե՛լ միայն արտաքին կերպարանքին նայիլ չէ: Տեսնե՛լ մարմնական աչքով ակնարկ մը նետել չէ, այլ մտքով և հոգիով ներթափանցել, ըմբռնել և ճանչնալ է առարկան կամ անձնաւորութիւնը: Ինչպէս նկարագեղ դէմքերուն ու դրուագներուն մէջէն, մարդ կը տեսնէ գաղափարներ, սովորութիւններ և ճշմարտութիւններ, որոնք անըմբռնելի կը կարծուին գիրով միայն:

Ինչո՞ւ նայինք Յիսուսի:

Աշակերտները երբ բարձրացան Թափոր լեռը Յիսուսի հետ, ականատես եղան իրենց Վարդապետին Պայծառակերպութեան ու լսեցին ամպէն եկած Ձայնը որ ըսաւ.

«Ասիկա՛ է իմ սիրելի Որդիս, Անո՛ր մտիկ ըրէք»:

Եւ յանկարծակի ասդին-անդին նայելով՝ ոչ մէկ տեղ այլեւս ոչ ոք տեսան, բացի Յիսուսէն՝ իրենց հետ:
--Մարկ. Թ.6-9:

Աշակերտները ճանչցան իրենց Վարդապետը ո՛չ թէ կարդալով Հին Կտակարանը, այլ **նայելո՛վ Յիսուսի**: Նայելով Անոր ապրելակերպին, Անոր ցոյց տուած գթութեան և ողորմութեան, Անոր շնորհած ներումին՝ հանդէպ մեղաւորներուն, Անոր սէրն ու շոյանքը՝ փոքրիկներուն, Անոր արցունքոտ աչքերը՝ Ղազարոսի գերեզմանին, Անոր լռութիւնը Պիղատոսի և Հերովդէսի ներկայութեան:

Նայի՛նք Յիսուս Մարգարէին երբ Ան կը խօսի Զինք ուրացող Պետրոսին հետ ու կ՛ըսէ. **«Սիմո՛ն Յովնանի, Կը սիրե՞ս զիս»** երեք անգամներ: Այսպիսի նկարագեղ ներում և սէր շնորհող Յիսուս Քրիստոսի, կ՛արժէ նուիրել մեր անձերը և հետեւիլ Իրեն: Ոչ միայն հետեւիլ երբ ճամբան հարթ է և տափարակ, այլ՝ նոյնիսկ երբ պէտք ըլլայ մագլցիլ Իր հետ դէպի Գողգոթա և խաչելութիւն:

Սովորաբար, ես մեղաւորս ալ, կը նայիմ մեր առաջնորդներուն ու եկեղեցականներուն: Լա՛ւ է նայիլ և ընդօրինակել անոնց լաւ խորհուրդները, սակայն ընդհանրապէս երբ դիտենք մեր հոգեւոր առաջնորդները, կը խօսինք միայն անոնց սխալներուն և թերութիւններու մասին: Ուստի լաւագոյնն է նայի՛լ Յիսուսի, որպէսզի զրպարտութեան մեղքով չդատապարտուինք, այլ տեսնենք Յիսուսի կատարելութիւնն ու Աստուածամարդութիւնը, որ ըսաւ.

«Ձեզմէ ո՞վ կրնայ ամբաստանել զիս ոեւէ մեղքով»:
--Յով. Ը. 46:

Նուրհան Արքեպիսկոպոս ըսած է.

« Բառերը կարեւոր չեն, այլ ապրող ու շնչող հաւատքը, նման այն զոյգերուն՝ որոնք կ՛ապրին միասին ու կը սիրեն զիրար, և յաճախ խօսիլը կը նկատեն անկարեւոր. որովհետեւ երբեմն նայուածք մը, ժպիտ մը և ձեռքի սեղմում մը աւելի շատ բան կ՛ըսեն քան որեւէ խօսք»:

Զակէոս մագսապետ տեսած էր շատ մը կղերական բահանաներ, որ իր վրայ երբեմ ազդեցութիւն չէին ունեցած: Բայց երբ տեսաւ Յիսուս Մարգարէն որ կը խալէր ժողովուրդին հետ, ու եկաւ կեցաւ իր ծառին տակ ու կանչեց զինք իր անունովը: Զակէոս իջնալով ծառէն նայեցաւ Յիսուսի աչերուն որոնմ անկեղծութեամբ, սիրով և կարօտո՛վ իրեն կը նայէին, Զակէոս այդ նայուածքէն նոր կեանք և նոր ոտնահետքերու ճանապարհ ստացաւ:

Նաթանայել, Յիսուսի տասներկու աշակերտներէն մեկը, որ կը կարծուի ըլլալ Բարթողիմիոս առաքեալն է, երբ իմացաւ Փիլիպպոսէն թէ Օրէնքին մէջ գրուած Իսրայէլի Մեսիան գտած են, որ կը կոչուի «Յիսուս, Յովսէփի որդին, Նազարէթէն»: Նաթանայել երբ իմացաւ Նազարէթ անունը, ծիծաղելով ըսաւ Փիլիպպոսին. «Կարելի՞ բան է որ Նազարէթէն ոեւէ լաւ բան ելլէ»: Փիլիպպոս չվիճեցաւ և ոչ ալ հակաճառեց Նաթանայելի, այլ եղբայրաբար ըսաւ անոր. **«եկո՛ւր և տե՛ս»:** Դուն ի՛նքդ նայէ՛ և դուն ինքդ որոշէ:

Յիսուս երբ տեսաւ Նաթանայելը որ Իրեն կու գար՝ ըսաւ անոր մասին. «Ահա ճշմարիտ Իսրայէլացի մը, որուն մէջ նենգութիւն չկայ»: Նաթանայել ապշահար եղաւ ու նայեցաւ Յիսուսի: Ընորհիւ Յիսուսի մէկ խօսուն նայուածքին, որ վայրկեանը յաւիտենականութիւն կը դարձնէ, Նաթանայելի հոգին ճանչցաւ թէ այս Նազովրեցի Մարգարէն, սպասուած Մեսիան է՛, ու իյնալով Յիսուսի ոտքերուն, ըսաւ. «Ռա՛բբի, դո՛ւն ես Աստուծոյ Որդին, դո՛ւն ես Իսրայէլի թագաւորը»: Նաթանայելի այս խոստովանութեան վրայ, Յիսուս կրկին խոստացաւ Իր աշակերտներուն և ըսաւ.

«Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի, պիտի տեսնէք երկինքը բացուած և Աստուծոյ հրեշտակները, որ կ՛ելլեն ու կ՛իջնեն մարդու Որդիին վրայ»:

Բացուած երկինքն ու երկինքի մէջ պատահածներու ականատես ըլլալը ի՛նչ մեծ պարգեւ մըն է, որ Յիսուս կը շնորհէ Իր հաւատարիմ ծառաներուն:

Քսաներորդ դարու բաղաբակիրթ աչերու, անխիղճ ու անկարեկիր նայուածքին դիմաց, Յիսուս կը նայի մեզի, հարցական, անուշ նայուածքով մը: Իր կենսախրախոյս նայուածքով և հոգեշունչ ձայնով Յիսուս կը դիմաւորէ մեզ ու կ՛ըսէ ինձի.

«Որդիակ, յուսահատութեանդ և թերահաւատութեանդ գերեզմանին բարը մեկդի ըրէ»:

Մենք, որպէս Իր կորսուած ոչխարները պէտք է ուշադիր ըլլանք, ոչ թէ ի՞նչ կը նշանակեն Անոր խօսքերը, այլ ի՞նչ զօրութեամբ և ի՞նչ իմաստով խօսուած են անոնք: Բրուտին մտածումէն ու նպատակէ՛ն է որ ձեւ ու կերպարանք կ՛առնէ կաւը: Կերպարանք, որ ի վերջոյ իր դիմագիծը պիտի կազմէ և իր ինքնութիւնը պիտի յօրինէ:

Պետրոս կանչուած էր աշխատելու Աստուծոյ Արքայութեան համար, սակայն կը մտածէր մարդոց պէս: Անոր միտքը՝ թակարդուած, չէր կրնար երեւակայել Մեսիա մը՝ հալածուած, դատապարտուած և կախուած: Կարելի չէ փրկութիւն բերել

աշխարհի առանց ցաւի ու պատարագի: Հարուստը ժամանակ չունի մտածելու և ընտրելու: Անոր դրամը անողոք տէր մըն է: Փոխուած է մարդ արարածը մինչեւ իսկ զգալու, յուզուելու, մտածելու և տեսնելու եղանակը: Յիսուս, չբացատրուած, չպատճառաբանուած բան մը չէ ձգած, եթէ ընդունակութիւնն ունիս տեսնելու, լսելու, զգալու, մտածելու և տրամաբանելու:

Հաւատք, յոյս և սէր առ Յիսուս, պարզապէս բառեր չե՛ն, այլ՝ զօրութիւններ, որոնք մարդուն կեանքին ինքնութիւն և նպատակ կու տան, այլապէս մարդուն կեանքը կը պարպուի իր իմաստէն: Եթէ մամոնան նպատակ դառնայ և պաշտամունքի առարկայ, այդ ուրացութիւն է Յիսուսի Եկեղեցւոյ: Աննպատակ մարդը մահուան և վերջին դատաստանի գիտակցութիւնը չ՛ունի:

Ի՞նչ է Քրիստոնեայի մը կեանքին նպատակը:

Սրտիդ խորերուն մէջ թաղուած հաւատքի հունտերուն համբերատար և հետեւողական փնտռտուքն է: Այդ հունտերը մշակելով, կրնաս գեղեցիկ ծառայութիւններ մատուցանել, ուրիշներու օգնել, և զանոնք սիրել ու մխիթարել: Կեանքի մէջ նպատակ չունեցող մարդը անանուն մարդ է: Արեւմըտեան ափերուն վրայ մեզ շրջապատող զանազան հոսանքները կէտ նպատակ ըրած են բայբայել Քրիստոնէութիւնը:

Մարդկային կեանքի ընթացքին պրկուած աշխատանքն ու պրպտումները ուրիշ նպատակ չունին եթէ ոչ իր մարմնական՝ զգայարանքական հաճոյքները և վայելքները: Մարմնական պահանջներու գոհացումը պէտք է նկատուի լոկ կեանքը պահպանելու **միջոց** և ոչ անոր **նպատակը**: Համաշխարհային դաւադրութիւն մը կայ որուն նպատակն է բնաջնջել բոլոր առաջնակարգ կրօնները: Հագուստը կամ կերակուրը միջոցներ են և ոչ նպատակ: Մինչ այսօր դարձած են նպատակ: Բոլոր գեղարուեստներուն նպատակն է երեւելի և աներեւոյթ աշխարհը ներկայացնել գեղեցիկ ձեւով:

Ջանազանելու համար միջոցը, նպատակէն, նայելու ենք Յիսուս Քրիստոսի:

Այսօր ճշմարիտէն աւելի կը տիրէ ճշմարտանմանը, կը հետապնդուի քաղաքական կամ սեփականուած եկեղեցական շահերը և ո՛չ մեր Տիրոջ պատուիրանները: Մարդկային կեանքը առանց յաւիտենական կեանքի, անիմաստ ու աննպատակ գոյութիւն մըն է: Մարդու գոյութիւնը և պատմութիւնը պատահական և աննպատակ իրողութիւններ չեն: Տիեզերքը կոյր փոթորկումներու ակնթարթի մը գոյացում չէ: Կեանքը նպատակ մը հետապնդե՛լ է, պայքար մըն է կատարելութեան հասնելու: Բոլորանուէր անձնազոհութիւնը Յիսուս ուսուցանեց որպէս աշակերտութեան գերագոյն նպատակ և հեռանկար --Մատթ. Ջ.2-4:

Ուստի, **Նայի՛նք Յիսուսի:**

Քրիստոնէութեան սկզբնական՝ առաքելաշրջանին տիրապետող հեռանկարը՝ Նայի՛լ էր Յարուցեա՛լ Յիսուս Քրիստոսի: Այսօր իսկ այդ հեռանկարը յստակ է, սակայն անոր հասնելու ճանապարհը Գողգոթայէ՛ն է: Յիսուս կը բալէր, և մութին մէջէն կը գծէր այն լուսաշաւիղ ճանապարհը, որ

փշոտ և դժուարանցանելի էր մեզի համար:

«Մարդ երկու անգամ կը ծնի, առաջինը բնական ծնունդն է, իսկ երկրորդը այն պահին է, երբ անհատը իր էութեան մէջ կը զգայ, թէ ի՞նչ բանի համար ծնած է: Իւրաքանչիւր երիտասարդ պէտք է կոչում մը զգայ կամ ստանայ, և այդ կոչումին իրագործման համար պէտք է պատրաստուի իր երիտասարդութեան օրերուն» --**Գարեգին Ա. Կաթողիկոս:**

Աստուածաշունչ մատեանը թարգմանողներ, Ոսկեդարու երիտասարդ սերունդներն էին, կրթուած օրուան մատչելի բարձրագոյն ուսումնարաններուն մէջ, որոնք առաւելաբար ունէին կոչում մը, տենչ մը, հեռանկար մը ազգին ու հայրենիքին ծառայելու, և ա՛յսպէսով իրագործեցին հսկայական նուաճումները նայելո՛վ Յիսուսի: Մարդ արարածը, ստեղծագործութեան ամենէն կատարեալ նմուշն ըլլալուն, տակաւին չարժանանար այն ուշադրութեան որուն արժանի է ինք: Ինչո՞ւ, որովհետեւ մարդոց միտքն ու ուշադրութիւնը հեռացած են Աստուծմէ և փոխանակ նայելու Յիսուսի՝ յաւիտենական արժէքներուն, կը նային գնայուն և պատրանախափ և ցանկայարոյց գրաւչութիւններուն:

Փոխուած է այսօր մարդկային տեսողութիւնը, ճեւով, ձգտումով և նպատակակէտով: Փոխուած է մինչեւ իսկ զգալու, յուզուելու, մտածելու և տեսնելու մեր եղանակը: Աւելի յստակ տեսնելու համար **զգա՛լ** պէտք է: Ճարտարապետութեան մէջ, կարգ մը անճեր, կը տեսնեն միայն մարմարն ու բարը:

Ուրիշներ՝ բացառիկ հնարամտութեան մը թանձրացեալ գեղեցկութիւնն ու հրապոյրը: Տեսնե՛լ միայն արտաքին կերպարանքին դիտել չէ: Տեսնե՛լ մարմնական աչքով ակնարկ մը նետել չէ, այլ մտքով և հոգիով ներթափանցել, ըմբռնել և ճանչնալ է առարկան կամ անձնաւորութիւնը: Տեսողութիւնը միայն մարմնական աչքով չէ, այլ հոգիին և սրտին տեսանելիութեամբն է:

զԱստուած կը տեսնենք Յիսուսի ապրումին մէջ, Անոր մէջէն կը դիտենք և Անոր միջոցաւ կը ճանչնանք: Կարեւորը տեսնելը չէ, այլ նայելէն ետք այդ զգացո՛ւմն է որ կու գայ Աստուծոյ Ներկայութեան հաղորդ ըլլալու:

«Ոչ ոք կրցաւ տեսնել ի՛ր տեսածը...: Ոչ ոք կրցաւ կարդալ իր միտքը--Շահ Ապպասին»:

Երկու հոգի նոյն բանին կը նային, բայց նոյն բանը չեն տեսներ. մենք կը տեսնենք մեր ուզածը: Երուսաղէմ տաճարին մէջ ուր կային բազմաթիւ բահանաներ և Օրէնքի վարդապետներ, որոնք չտեսան Յիսուս Մանուկը, իսկ ծերունի Սիմէոն թէ՛ տեսաւ, թէ՛ ճանչցաւ Յիսուսը և բացականչեց, ըսելով.

«Իմ աչքերս տեսան քու փրկութիւնդ»:

Երկու անճեր նոյն դէպք իրականութիւնը յար և նման չեն կրնար տեսնել, ինչո՞ւ, որպէսզի զիրար լրացնեն: Յիսուս ըսաւ.

«երանի՛ անոնց, որ մաքուր են սրտով
(կը նշանակէ՝ Աստուծոյ նուիրուած, Աստուծոյ
յատկացուած, կամ Աստուծոյ պատկանող),
որովհետեւ անոնք զԱստուած պիտի տեսնեն»--Մատթ. Ե.8:

Մանրէն՝ մանրադիտակով կ՛երեւի, աստղերը՝ հեռադիտակով, Թատրոնի խաղարկութիւն մը տոմսակով, և Աստուած՝ **մաքուր սրտով**: Թարգմանիչներու գծած ճամբան՝

«Տեսնել՝էր տեսանելիէն անդին Անտեսը, ժամանակաւորէն անդին՝ Յաւիտենականը, "գնացք"էն անդին "հաւատք"ը, այսինքն դէպքերէն և իրողութիւններէն անդին զանոնք յառաջ բերող **Զօրութիւնը»**:

Երբ տիեզերքի հրաշալիքներուն կը նայիս ու կը սքանչանաս և Արարիչը չես տեսներ, արդար է, որ յաւիտենական բնակավայրդ ըլլայ--ոչ-երկնային թագաւորութիւնը:

Քրիստոնէութեան առաւելութիւնը այն է, որ տեսութիւն մը չէ միայն և ոչ ալ եկեղեցական վարդապետութիւն մը, այլ՝ մարմնաւորումը, Յիսուս Քրիստոսի Անձնաւորութեանը և Անոր ապրումին: Յիսուս Քրիստոսի Յարութիւնը երեւոյթ մը չէր, գաղափարական տեսութիւն մը չէր, հոգեհմայական ցնորք, կամ երեւակայական մտաբերութիւն մը չէր, այլ առաբելական եկեղեցւոյ անխոցելի զօրութիւնը և անսպառ ուժկորովը: Առաջին դարու առաբեալները բարոզեցին Մարդեղացեալ Յիսուս Քրիստոսն ու Անոր Յարութիւնը:

Ինչո՞ւ, որովհետեւ անոնց հայեացքը ուղղուած էր դէպի իրենց Վարդապետը՝ մահը կոխկռտող Յիսուս Քրիստոս:

Երբ նայինք Յիսուսի կեանքին, մեր կաւեղէն մարմնին մէջ կը զգանք աստուածային ներգործութիւնը: Քրիստոսի հաւատալը այն զօրութիւնն է որ շարունակ հոգեւոր մարդուժ արտածած է համա՛յն աշխարհի: Հաւատքը կարելի չէ՛ միայն դաւանանքի վերածել, այլ՝ հաւատքը միայն ապրումի՛ կարելի է փոխակերպել և ո՛չ դաւանանքի և ո՛չ ալ վարդապետութեան: Եկեղեցական "հայրերը" երբ փորձեցին հաւատքը փոխել դաւանանքի, կորսնցուցին իրենց Տէրն ու Փրկիչը Յիսուս Քրիստոս: Դադրեցաւ և կասեցաւ քրիստոնէութեան յառաջխաղացքը և եկեղեցիները դարձան իրարու մրցակիցներ...: Հաւատքը միայն կեանքո՛վ և գործո՛վ կ՛արժեւորի:

Հաւատքի տեւականացումը կը դադրի մեր բով, միայն այն պահուն, երբ շեղենք մեր նայուածքը Յիսուսէ: Պետրոս աշակերտ իջաւ նաւէն, և սկսաւ գալել դէպի իր Վարդապետը սեւեռելով իր աչքերը Վարդապետին վրայ:

Երբ վայրկեանի մը համար Պետրոս նայեցաւ ահարկու ալիքներուն, սկսաւ ընկղմիլ: Սակայն Յիսուս երկնցուց Իր փրկարար Ձեռքը ու վերականգնեց Պետրոսը ոլորապատոյտ ու խեղթամահ ջուրերէն:

Յունուար 28, 2002
Թորոնթօ

ՆԱՀԱՏԱ՞Կ, ԹԷ ՎԿԱՅ

Ի՞նչ է կոչումը և առաքելութիւնը եկեղեցիին: Վկա՞յ ըլլալ, թէ նահատակ: Յիսուս Քրիստոսի աշակերտներուն և հաւաքական հաւատացեալներուն առաջնահերթ կոչումը՝ դառնալ է Աստուծոյ սիրոյն ու ողորմութեան անշէջ վկաները: **Նահատակութիւնը** հետեւա՛նքն է անոնց ճշմարտախօս վկայութեան: Եկեղեցիին (հաւատացեալ սուրբերուն) վստահուած առաքելութեան տիեզերական նշանակութիւնն ու պատասխանատուութիւնը, թարգմա՛ն ըլլալ ու մեկնաբանել է Յիսուս Քրիստոսի պատգամը արդի մտածելակերպի: **Վկայելո՛ւ** Անոր կենդանի ապրելակերպը, որ ցոլացումն է Աստուծոյ ինքնութեան, սիրոյն ու ողորմութեան հանդէպ տառապակոծ աշխարհի:

Մահն ու գերեզմանը յաղթող Քրիստոս կանչեց առաքեալները ու պատուիրեց անոնց ըլլալ վկաներ: Ան բաջալերեց զանոնք, դաստիարակեց, պատրաստեց զանոնք ու ըսաւ. «Դուք էք իմ վկաներս»: Յարուցեալ Տէր Յիսուս Քրիստոս, աշխարհէն մեկնելէ առաջ, Իր վերջին կտակը՝ կամքը յայտնեց աշակերտներուն, ըսելով.

«երբ Սուրբ Հոգին իջնէ ձեր վրայ՝ զօրութեամբ պիտի լեցուիք և իմ վկաներս պիտի ըլլաք Երուսաղէմի, ամբողջ Հրէաստանի և Սամարիայի մէջ և մինչեւ աշխարհի ծայրամասերը»--Գործք. Ա.8:

Երկնաւոր Վարդապետ Յիսուս երբ առաջին անգամ ղրկեց աշակերտները բարոզելու համար Իր պատգամը, պատուիրեց զանոնք.

«Ահաւասիկ ես ձեզ կը ղրկեմ իբրեւ ոչխարներ՝ գայլերու մէջ: Այսուհետեւ խորագէ՛տ եղէք օձերու պէս և միամիտ՝ (անվնաս) աղաւնիներու նման»--Մատթ. Ժ--16:

Վերոյիշեալ յորդորականին վրայ աւելցուց նաեւ յանձնարարական մը ըսելով անոնց.

«Զգուշացէ՛ք մարդոցմէ, որովհետեւ ատեաններու պիտի մատնեն ձեզ և ձեզ պիտի տանջեն ... »Մատթ. Ժ--17:

«երբ ձեզ հալածեն այս քաղաքին մէջ, ուրիշ քաղաք մը փախէք և եթէ ձեզ անկէ ալ հալածեն, փախէք այլ քաղաք մը»
Մատթ.Ժ--23:

«Մի՝ վախնաք անոնցմէ որ մարմինը կը սպաննեն, բայց հոգին սպաննել չեն կրնար»Մատթ. Ժ--28:

Անհուն զգաստութիւն Յիսուս գիտէր չարին զօրութիւնը և Իր աշակերտներուն իրաւասութեան և կարողութեան չափը: Ան Իր աշակերտները չղրկեց որպէսզի անոնք դառնան պայքարամարտի ախոյաններ, այլ ճշմարտութեան, Աւետարանին ու փրկութեան վկաներ: Որպէսզի չարը զանոնք չմեռցնէ ու չկլանէ, Յիսուս տուաւ ամենաիմաստուն յանձնարարականը՝ **փախէ՛ք**:

Մի՛ դիմադրէք չարին, որովհետեւ չարը վայրագ է, ոճրապարտ ու մահացու: Ընելիք շատ գործ ունիք, եթէ ձեզ մէկ քաղաքի մէջ հալածեն, ուրիշ քաղաք մը գացէք: Դուք նման էք լուսատու ջահերու, ուր որ երթաք կրնաք օգտակար ըլլալ:

Փախչիլը դասալիք ըլլալ չէ, այլ ճշմարտութեանը՝ լոյսը տարածե՛լ է: Հայր Աստուած երբ Իր Միածին Որդին՝ Յիսուս Մանուկը, աշխարհ ղրկեց, Զայն ազատեց ջարդարար Հերովդէսի մահափորձութենէն, փախցնելով սուրբ ընտանիքը Եգիպտոս: Ոճրապարտ Հերովդէս Բ. բանտարկած էր Պետրոս առաքեալը և կ՛ուզէր զայն սպաննել հաճելի ըլլալու համար հրեաներուն: Աստուածային միջամտութեամբ եկաւ հրեշտակ մը ու ազատեց Պետրոս առաքեալը, ստոյգ, սակայն կանխահաս մահէ: Երկնառաք հրեշտակին միջնորդութեամբ Պետրոս երբ ազատուեցաւ բանտէն, Երուսաղէմ քաղաքին մէջ չմնաց, այլ փախաւ երկրէն դուրս և Հերովդէս թագաւորի իշխանութենէն:

Ինչո՞ւ: Որովհետեւ Պետրոսի կոչումը նահատակուիլ չէ՛ր իբրեւ դիւցազն, այլ քարոզել՝ իբր ականատես աստուածային ճշմարտութիւններու, Յիսուս Վարդապետին յաղթակա՛ն Յարութեան ու Անոր յայտնութիւններուն:

Միթէ Պետրոս առաքեալին փախչիլը վախկոտութի՞ւն կամ անհաւատարմութի՞ւն նկատելու ենք, իր կոչումին ու առաքելութեան: Ոչ երբեք: Յիսուս Քրիստոս մեզ նահատակութեան չկանչեց, այլ **վկայութեան**: Նահատակութիւնը կրնայ միայն **հետեւա՛նք** ըլլալ մեր ճշմարտութիւնը վկայելու: Իսկական նահատակութիւնը կեանքո՛վ կ՛ապրուի՝ զոհողութեան գիտակցութեամբ և անձնուրացութեամբ:

Նոյնպէս Պօղոս առաքեալ, երբ դարանակալներ զինք պիտի սպաննէին, խորագէտ Պօղոս, կողովով մը քաղաքի պարիսպէն վար իջաւ ու փախաւ Դամասկոս քաղաքէն: Միթէ Պօղոս առաքեալ մահէ՛ն վախցա՞ւ: Ո՛չ: Անոր առաջնահերթ ու անդրանիկ կոչումը՝ վկա՛յ ըլլալ էր ու ոչ նահատակ: Իսկ երբ հասաւ նահատակութեան ժամը, Պօղոս և Պետրոս իրենց արեան նահատակութե՛ամբ վկայակոչեցին Քրիստոսի առաքելութեան տիեզերական ոգին: Պօղոս առաքեալի նահատակութիւնը տեղի ունեցաւ 64 թուականին:

Այս իմաստով մօտենալու ենք **«հաւատարիմ»** բառին խոր նշանակութեան: Քրիստոնեայ հաւատացեալի մը հաւատարմութիւնը, ոչ թէ նահատակութե՛ամբ ցոյց տրուելու է, այլ վկայութե՛ամբ: Մեր նահատակութեան նպատակը ըլլալու չէ՛ մեռնիլ և մէկ անգամ ընդմիշտ անյայտանալ վկայութեան ասպարէզէն, այլ նահատակուիլ ամէ՛ն օր՝ ծառայութեամբ ու նուիրումով, հոգ չէ որ սխալ հասկցուինք:

Ինչպէ՞ս կարելի է նահատակուիլ ամէն օր: Մեր վկայութիւնն ու անկեղծութիւնը, մեր ջերմեռանդութիւնը, սխալ պիտի հասկցուին մեր հակառակորդներէն ու նախանձոտներէն այնպէս ինչպէս սխալ հասկցուեցան Սբ.Գրիգոր Նարեկացին ու Սբ.Ներսէս Շնորհալին իրենց ժամանակակից հակառակորդներէն: Խրիմեան Հայրիկ ոչ միայն հալածուեցաւ թուրք կառավարութեան կողմէն, այլ նաեւ հայ ամիրաներէն ու իրեն նախանձող ազգային, սակայն անգէ՛տ աղաներէն: Ճշմարտութեան ռահվիրայ մը շարունակաբար կը նահատակուի ու կը դառնայ կենդանի՛ նահատակ:

Միասին կարդանք Պօղոս առաքեալի կենդանի՛ նահատակութիւնը.

«Եթէ վաստակով՝ աւելի. եթէ գանակոծութեամբ՝ ա՛լաւելի

եթէ բանտով՝ աւելի բան անոնք. եթէ մահուան վտանգով՝ շատ անգամներ: Հրեաներէն հինգ անգամ բառասունէն մէկ պակաս ծեծ կերայ. մէկ անգամ բարկոծուեցայ. երեք անգամ նաւաբեկութեան հանդիպած և մէկ ցերեկ և գիշեր ծովուն բացերը մնացած:

Ճամբորդութիւններուս ընթացքին ինչ վտանգներէ անցայ շա՛տ, յորդած գետեր, աւազակներ, թէ ազգակիցներէս և թէ հեթանոսներէն, բաղաքներու և անբնակ վայրերու մէջ թէ ծովերու վրայ և սուտ եղբայրներէ: Ծանր աշխատանքի մէջ եղայ յաճախ անքուն գիշերներ անցընելով, բաղց ու ծարաւ կրելով, յաճախ առանց պատառ մը հացի, ցրտահար ու մերկ:

Թողելով բոլոր նեղութիւնները, իմ վրաս կը ծանրանար նաեւ բոլոր եկեղեցիներուն հոգերը: Մէկը ցա՞ւ մը ունի, ես ալ հետը կը տառապիմ. մէկը հաւատքին մէջ տկարացա՞ւ ես ալ հետը կը տագնապիմ»:

«Եթէ պարծենալ պէտք է՝ տկարութիւններովս պիտի պարծենամ: Աստուած, մեր Տիրոջ Յիսուսի Հայրը, որ օրհնեալ է յաւիտեանս, գիտէ թէ չեմ ստեր: Դամասկոսի մէջ Արետաս թագաւորին կառավարիչը զիս ձերբակալելու համար ամբողջ Դամասկոս բաղաքը հսկողութեան տակ առած էր, բայց պարիսպին պատուհանէն զիս զամբիւղով իջեցուցին, և ես փախայ անոր ձեռքէն:» --Բ.Կորնթ. ԺԱ.23-33:

Այս գրութեան նպատակը ստորագնահատել կամ նուաստացնել չէ մեր լուսազգեաց նահատակները, որոնք կրցան արհամարհել մահը ու նայիլ բարբարոսներուն՝ իրենց դահիճներու աչքին, ուղի՛ղ, անվախ և անխափ: Լուսապսակ մարտիրոս նահատակները արժանի են յարգանքի ու անոնց խընկելի և անթառամ յիշատակը պիտի մնայ մինչեւ յարութեան առաւօտ ու արդար Դատաստանին օրը:

Նահատակութեան անխուսափելի օրը կու գայ բոլոր այն վկաներուն որոնք իրենք զիրենք պաշարուած կը գտնեն չարին նենգամիտ հնարամտութիւններու: Հայ ֆետայի (ազատամարտիկ) մը գիտէր թէ ինք բնական մահով պիտի չմեռնէր, այլ չարչարանքով բանտի մը մէջ կամ կախաղանի չուանով: Սակայն ֆետային ամէն կարելիութիւնը կը ջանար ընել, որ անձնատուր չ՛ըլլայ և պաշտպան կենայ իր ժողովուրդին:

Նոյնպէս ալ, բրիստոնեայ վկայ մը ինքզինք անձնատուր ընելու չէ՛ չարին, խլելու համար նահատակութեան պսակը, այլ՝ ամէն գնով, պաշտպա՛ն կանգնելու է իր **վկայութեան**: Իր հաւատարմութիւնը Յիսուս Քրիստոսի վկայութե՛ան մէջ ըլլալու է ու ո՛չ իր նահատակութեան փառքին համար: Իսկ երբ դաժան մահը շրջապատէ ճշմարտութեան համար կանգնած վկան, որու փախուստի բոլոր ճամբաները գոցուած են, ա՛յն ժամանակ նահատակին վկայութիւնը կը դադրի խօսքով ըլլալէ ու կը դառնայ արիւնագիր: Այսպիսի վկանեռուն համար Յայտնութեան գրքի մատենագիրը կ՛ըսէ.

«Երանի՛ այն մեռելներուն՝ որոնք այժմէն
իսկ ննջեցին ի Տէր»--Յայտ. ԺԴ.13:

Յուլիս 4, 1994
Հալիպըրթըն

ՆԵՐԵԼ, ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԻՍԿՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԷՈՒԹԻՒՆԸ

Ներելու կամ ներում շնորհելու գաղափարը գոյութիւն չունի կենդանական աշխարհի մէջ, որովհետեւ անոնց յարաբերութիւնը իրարու հետ և իրենցմէ դուրս, բնազդային (հակազդեցական) է, ո՛չ որպէս ողորմութեան և սիրոյ հետեւանք:

Ներել և ներում ստանալ մարդ արարածի գիտակցութեան մէջ դրոշմուած է Աստուծոյ բարի կամեցողութեամբ: Նախաբրիստոնէական բոլոր հաւատալիքներու մէջ ներում կը ստացուէր միայն զոհագործութեամբ (արիւն թափելով): Նոյնիսկ Հին Ուխտի օրէնքով, ոչխարներու և արջառներու արեա՛մբ ներում կը ստանար մեղաւոր անձ մը: Մարդը կը ջանար զԱստուած հաճեցնել իր մատաղներով և ուխտի նուիրատուութեամբ:

Մարդ արարած շատ ուշ հասկցաւ աստուածային ներողամտութեան ոգին: Աստուած կը ներէ մարդկութեան, որովհետեւ մարդ չի կրնար հաճեցնել զԱստուած ի՛ր արդարութեամբ (բարի գործերով): Աստուած Ի՛նք անսպառ ողորմութիւն և սէր է ու համակ ներողամտութիւն: Աստուած **չ՛արդարացներ** մեղաւոր մը, այլ կը **ներէ՛** անոր պարտքը: Որովհետեւ հողաշէն մարդը միայն մեղանչումի՛ և փորձարութեան միջոցով կը տեսնէ իր անճարակութիւնն ու անկարողութիւնը:

"Անառակ որդին" մեղանչելէ և հօրը դէմ ըմբոստանալէ յետո՛յ "եկաւ ինքզինքին": Մինչեւ որ չհեռացաւ հօրմէն և հօրենական տան ապահովութենէն, ան չկրցաւ տեսնել հօրը սէրը, համբերութիւնը և գթութիւնը հանդէպ իրեն: Մեծ եղբայրը, որ կը կարծուէր ըլլալ բարի և հօր հաւատարիմ, երբեք չզգաց իր հօր սէրն ու ողորմածութիւնը: Ան ապրեցաւ անձնասէր, նախանձոտ և աննկատ իր հօր սիրոյն և ողորմութեան: Մեծ եղբայրը ապրեցաւ իր հօր բով, բայց սրտով և հոգիով անջատ և հեռու, որպէս ինքնարդար փարիսեցի ու երբեք չ՛ապաշխարեց: Բայց հայրը, ինչպէս որ ներեց պզտիկ որդւոյն մեղքերը, մեծինն ալ ներէց, ըսելով.

«Որդեա՛կ,դուն միշտ հետս ես և ինչ որ իմս է՝ քուկդ ալ է»:

Մեծ եղբայրը չուզեց տուն մտնել և դուրսը կեցաւ, զայրացած: Ոչ որպէս պատիժ Աստուծմէ, այլ ի՛նք զրկեց ինքզինք յաւիտենական երանութենէն: Մովսէս մարգարէէն մօտ ութը հարիւր տարիներ վերջ, Հին Ուխտի մարգարէները հազիւ կը տեսնեն աստուածային լոյսը և կը գիտակցին Անոր ողորմութեան և ներողամտութեան և անյիշաչար սիրոյն, ու կ՛ըսեն.

«Քանզի ես (Աստուած) ողորմութիւն կ՛ուզեմ և ոչ թէ զոհ. ու ողջակէզներէն աւելի՝ Աստուծոյ գիտութիւնը»--Ովսեայ Զ. 6:

Մեղքերու թողութիւն ստացո՛ղ մը միայն կրնայ հասկնալ և ճանչնալ ողորմած Աստուծոյ սէրը, ներողամտութիւնը,

ինչպէս Մարիամ Մագդաղենացին, որ դարձաւ սպասաւորը Յիսուսի միաբանութեան: Փրկութիւն և ներում ստացող Զակէոս, կաշառակեր մաքսապետը, դարձաւ մարդասէր ու բարեգործ և հատուցանեց բոլոր անոնց որոնց կողոպտած էր իր դրամապաշտութեան պատճառաւ: Ասոնք ոչ թէ ճանչցան զԱստուած որպէս միայն Արարիչ և Ստեղծիչ, այլ որպէս սիրող ու ներում շնորհող Երկնաւոր Հայր: Աստուած ինչո՞ւ կ՛ուզէ ներել մեղաւորին ու զայն դատի չի բաշեր:

Աստուածային ներումը կ՛ազատագրէ մարդը (ինքզինքին եկողը) և զղջացողը մեղքէ և ա՛յն արգելքներէն, որոնք հեռացուցած են զինք իր Արարիչէն: Այլ խօսքով ներումը կը սրբագործէ ու կը մաքրէ մեղաւորը և զայն կը մօտեցնէ Աստուծոյ, ուր մարդը այդ վեհափառ և սուրբ Ներկայութեան կը սկսի ճանչնալ զԱստուած: Մարդը կը դառնայ աստուածագիտակից ու հետեւող Անոր կամքին, սիրոյն և անյիշաչարութեան:

Աստուածային ներողամտութեան ամենէն ազդեցիկ և ակնառու յայտնաբացայայտումը կը տեսնենք երկու ստոյգ պատահար դէպքերու պատկերացումներով. մին "Անառակի"ն առակին մէջ, իսկ երկրորդը Յիսուսի և Պետրոս աշակերտին մտերմիկ մէկ խօսակցութեան պահուն:

Աւետարանի բոլոր առակներուն դերակատարը մարդն է: Առակը գրականութեան փիւնիկն է, մշտադալար մայրին, ա՛յն գրելաձեւը, որ միշտ կենդանի է և իրմէ կենսունակութիւն կը բաշխէ: Ան ճշմարտութիւնը ճանչցնելու ամենէն արագ և ուժգին կերպն է: Այդ պատճառաւ չեմ վարանիր զայն օրինակ բերելու:

"Անառակի" առակին մէջ, հայրը չի պահանջեր իր զաւկէն, ո՛չ խոստովանանք և ոչ ալ ապաշխարանք: կարդանք Յիսուսի յայտնաբանութիւնը, որ ցոյց կու տայ Հօր Աստուծոյ բարեգթութիւնը հանդէպ Իր զղջացող արարածներուն.

> **«Եւ ելաւ եկաւ իր հօրը. և մինչ տակաւին հեռու էր՝ հայրը տեսաւ զայն ու գթաց, ելաւ և վազեց անոր ընդառաջ, վզին փաթթուեցաւ և համբուրեց զայն»:**
> Ղուկ. ԺԵ.19-20:

Անառակին հայրը կը ճանչնա՛յ իր որդին երբ ան դեռ հեռու է: Մարդ որքա՛ն ալ մեղաւոր ըլլայ, որքա՛ն ալ կորսընցուցած ըլլայ իր աստուածակերպար դիմագիծը, Հայր Աստուած կը ճանչնայ զայն: Երբ մարդ "կու գայ ինքզինքին", իր ստացած աստուածադրոշմ նկարը կը սկսի պայծառանալ ու ճանաչելի դառնալ Աստուծոյ: Աստուած ոչ միայն կը տեսնէ վերադարձը մեղաւորին, այլ նաեւ կը **գթա՛յ** անոր: Յիսուս Քրիստոս այս առակով կը ջանայ առարկայականացնե՛լ և մարմնաւորել անիմանալի Աստուածը և Անոր սիրոյն անսպառ խորութիւնը:

Տուն վերադարձող մեղաւորին հանդէպ, կասկած չ՛ունի Աստուած: Ան "կը վազէ ընդառաջ" դիմաւորելու և յայտնելու անոր Իր սէրն և ուրախութիւնը: Հայր Աստուած կը փաթթուի դարձի եկող մեղաւորին վիզը և կը դրոշմէ սիրոյ համբոյրը որ շօշափելի նշանն է ներումի:

Ամենէն յատկանշական ու բացառիկ երեւոյթը վերոյիշեալ սրտաշարժ առակին մէջ, հօր նախաձեռնութիւնն է: Վերադարձող անառակին (մեղաւորին) խոստովանութենէ՛ն

առաջ, Յիսուս Քրիստոս կը բացայայտէ Հայրական սիրոյ գերագոյն արտայայտութիւնը հանդէպ տառապակոծ և մեղաւոր աշխարհի: Հայրը չ՛արտօներ նոյնիսկ, որ իր մեղաւոր, անառակ և ըմբոստ զաւակը շարունակէ իր խոստովանանքը:

Անմիջապէս ան կը հրամայէ իր ծառաներուն, որ կոչունբի և ուրախութեան պատրաստութիւններ տեսնեն: Հայրական սիրոյ վեհանձնութիւնը իր կատարը կը գտնէ երբ հայրը ի ներկայութեան իր ծառաներուն և բոլոր տնեցիներուն կը պատգամէ ըսելով.

«Իմ այս որդիս մեռած էր և ողջնցաւ,
կորսուած էր և գտնուեցաւ»:

Ջերմ սիրոյ և անխարդախ համակրանքի բուռն արտայայտութեամբ կ՛ըսէ.

«Իմ ա՛յս ՈՐԴԻՍ»:

Երկրորդ դէպք պատահարը, մարդկայնապէս, անըմբռնելի և անհաւատալի կը թուի:

Յաղթական Քրիստոս որ զգետնած է մահն ու գերեզմանը և ապշութեան մատնած խաւարի մահասփիւռ իշխանութիւնը, սիրով կը խոնարհի և կ՛երթայ, կը փնտռէ և կը գտնէ Ջինք ուրացող Պետրոս աշակերտը ու մնացեալ հոգեկան ընկճըւածները, որոնք մոռցած են իրենց **կոչումը, նուիրումը, առաքելութիւնը** և դարձած վերստին Գալիլիոյ լճակի ձուկ որսացողներ...:

Յաւերժութեան այգալոյսը աւետող Քրիստոս՝ կ՛իջնէ Իր յաղթութեան վեհութենէն, փնտռելու համար այն ձկնորսները, որոնց երեք տարի դաստիարակած էր, ըլլալ **մարդո՛ց** որսորդ: Մարդուն մէջ, Ան կը փնտռէ մարդկայինը, որ ո՛չ միայն գրաւականն է աստուածային սիրոյն, այլ առաւել կը յայտնէ Աստուծոյ ներման բարոյացուցիչ և բուժիչ դերը մարդ արարածի կեանքին մէջ: Մարդ էակը, իր մեղքերուն ներման և Աստուծոյ անյիշաչար սիրոյ ժպիտին մէջ միայն, կը գտնէ գաղափարէ մը անդին իր կեանքին իմաստը և կոչումը:

Յաւերժութեան երաշխիք Քրիստոս կանգնած է անցեալին դէմ որպէս աստուածային սիրոյ, ներումի և գթութեան Մարմնացումը: Յոգնած, ձկնորս աշակերտները, չեն ճանչնար իրենց Վարդապետը: Անոնց Աստուածը նախանձոտ ու վրէժխնդիր Աստուած է տակաւին, մինչդեռ ծովեզերեայ աւազին վրայ կանգնող հեզահամբոյր Աստուածամարդին, Մարմնացումն է Աստուծոյ հմայագեղ իսկութեան և ճըշմարտութեան: Լուսեղէն Յիսուս կը մօտենայ Իր սիրասուն աշակերտներուն բանալու համար Իր ապրումէն հորիզոն մը ու զանոնք փոխակերպելու առաքեալներու: Կեանքի բոլոր ոլորտները թափանցող և կեանք բաշխող Յիսուս իր մօտ կը հրաւիրէ Պետրոս աշակերտը, խօսնակը 12-ին որ վկայեց Իր Աստուած-Որդիութիւնը, և բաշեց սուրը ու գետին փռեց Մաղքոսի ականջը, սակայն ուրացաւ իր հրաշագործ Վարդապետը:

Այդ մտերմիկ ու սրտազդեցիկ ջերմ խօսակցութեան պահուն, Յիսուս Քրիստոս բաղցրաշունչ ձայնով հարցում մը կ՛ուղղէ Պետրոս աշակերտին, ըսելով

«Սիմո՛ն Յովնանի, կը սիրե՞ս զիս աւելի քան ատոնք»
--Յով. ԻԱ. 15:

Ի՛նչ հոգեցունց վայրկեան, որ Պետրոսին համար տեւեց հազարամեակ մը: Յարուցեալ և Յաղթական Յիսուս սրտագին ու մեղմաշունչ երեք անգամ կրկնեց նոյն հարցումը Պետրոսին: Մարդեղութեան փրկարար Ջօրութիւնը, որ ապրած էր մարդկային ողբերգութեան տրաման, շաղախելով Ինքզինք ժողովուրդին հետ, մեծ Սերմնացանն էր Ան: Իր սրտառուչ հարցումով Ան ջանաց բացայայտել աստուածային Իսկութիւնը և Էութիւնը Իրեն հաւատացող հետեւորդներուն: Արարիչ Աստուած հեթանոս աստուածներու մահաճ ու խտրական աստուածներէն չէ՛: Ան, Հին Ուխտին նախանձոտ, վրէժխնդիր և օրէնսդրական Աստուածը չէ՛, այլ անյիշաչարօրէն ներող ու սիրող Արարիչ Տէրն է համայն գոյացութեան և կեանքի:

Յիսուս, նոյնիսկ ուրացող Պետրոս մը, վախկոտ աշակերտ մը, դատի կամ խոստովանութեան չի՛ կանչեր: Աստուածային Իսկութիւնը շնորհաբաշխ ներում է բոլոր անոնց որոնք Իրեն կը դիմեն զղջումով: Որովհետեւ, մեղաւորի մը դիմումը, դարձը և յուզումնավառ աչքերով մօտեցումը դէպի աստուածային սիրոյ ու ողորմութեան, ինքնին զղջում, խոստովանութիւն և ապաշխարութիւն են:

Աստուած գիտէ մեր սրտի զարկերու հարազատ նշանակութիւնը ու այդ անմոռունչ զարկերուն ձայնը երաժշտութեան կը վերածէ Ան:

Մեր հոգւոյն սրբարանը որ ելարանն է Արքայութեան, նուիրագործուա՞ծ է արդեօք ու սրբագործուա՞ծ աստուածային ներումի սրբութեամբ, ու դարձա՞ծ է հաշտուած բնարերգական ուրախութիւն: Մեր լուսաւորեալ և սրբաբոյր ներհոգին ունի՞ և կը բաշխէ՞ անյիշաչար ներում և սէր մեր ալ պարտապաններուն և հակառակորդներուն:

Մարդեղութեան Խորհուրդին կատարումը՝ սէր ու ներողամտութիւն է, իրականացումը, կատարումը, իրագործումը և լրումը Աստուծոյ կամքին՝ Անոր ինքնաբացայայտումը: Խաչը գերագոյն կատարելութիւնն է, ուր կ՛երեւին աստուածային սէրն ու ներողամտութիւնը: Խաչին վրայ Յիսուսի խօսքերէն առաջին երեքը՝ ներումի և սիրոյ խօսքեր էին, յաջորդ երկուքը՝ տագնապի և տառապանքի, վերջին երկուքը՝ գոհութեան և յաղթանակի:

Աստուածային առաքելութեան կէտ նպատակը հասցնել է մարդ արարածը կատարելութեան, որ աստուածանմանութիւն է. այսինքն

ՍԻՐԵԼ և ՆԵՐԵԼ

«Նոր պատուիրան կու տամ ձեզի, որ սիրէք զիրար, ինչպէս **ես ձեզ սիրեցի,** դուք ալ սիրեցէք զիրար: Եթէ դուք զիրար սիրէք՝

ատո՛վ ամէնքը պիտի գիտնան թէ դուք
իմ աշակերտներս էք»:

Սեպտ. 10, 1993
Թորոնթօ

ՆԵՐԵԼ, ՈՉ ՄԻԱՅՆ ԳԱՂԱՓԱՐ ՄԸ ԸԼԼԱԼՈՒ Է, ԱՅԼ՝
Ի Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Յիսուս Քրիստոսի խարոզած ու բացայայտած կրօնը՝ հաւատք առ Աստուած, կը տարբերի բոլոր նախաքրիստոնէական կրօնքներէն, որովհետեւ Ան մեղքերու ներումը կը սեպէ հիմնական ու կեդրոնական կիրարկութիւնը մօտենալու համար Աստուծոյ: "Ներել" և "ներուիլ" նախապայմանն է Աստուծոյ հետ հաղորդութեան և յարաբերութեան մարդ էակին համար:

Յիսուս Քրիստոսի Աւետարանը կը հռչակէ ու կը ներբողէ Աստուծոյ իսկութիւնը՝ ճշմարիտ բնոյթը, թէ Ան ողորմած և ներող Հա՛յր է: Հետեւաբար քրիստոնէական կեանքի ակնաղբիւրը մեղքերէ ներում գտած ապրումի մը, նուիրումի մը և սպասաւորութեան մը կենցաղավարութիւնն է և անոր առարկայական ցոլացումը: Վերոյիշեալ ներումի իրագործութեամբ, մարդ էակը նախ կը ճանչնայ և կը խոստովանի իր մեղաւոր ըլլալը ողորմած Հայր Աստուծոյ ներկայութեան, ու կ՛արտայայտէ իր ներման շնորհակալութիւնը Աստուծոյ, ի՛նչն ալ իր կարգին ներելով իր պարտապաններուն:

Ի՞նչ կը նշանակէ "ներում":

"Ներում", Քրիստոսի Աւետարանին իմաստով, նախ կը նշանակէ աստուածային արարք մը, որով Ան՝ Իր ողորմածութեամբ կը հեռացնէ այն բոլոր արգելքները, որոնք կը խզեն և կ՛անջատեն մարդը իր Արարիչէն ու Անոր սրբարար Ներկայութենէն: Երկրորդ, մարդ արարածին պարտաւորութիւնն է նոյնպէս ներել իր դրացիին որ ակներեւ կու գայ Յիսուս Քրիստոսի խարոզչութեամբ և օրինակելի ապրումով:

"Ներում" կամ "ներել" իր բազմազան նշանակութիւններուն և իմաստներուն մէջ, գլխաւորաբար կ՛արտայայտէ.

1.-Անյիշաչարութիւն, 2.-Յանցանքը ներել,
3.-Թոյլ տալ (հեռացնելու իմաստով):

«Ներէ մեզի մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն» կը նշանակէ յիշողութենէ հանել, շնորհ ընել, թոյլ տալ և արձակել մեր մեղքերը: Այս բոլոր իմաստներուն ամբողջականութիւնը կը նշանակէ յուն. բառ "Աֆիէյմի" (ներել): Այլ խօսքով, դատաւարութեան մը եզրափակումին դատաւորը կը վճռէ ըսելով. **(Case dismissed)** այսինքն հարցը չեղեալ կը նկատուի:

Յիսուս Քրիստոս, որպէս արդարութեան Քարոզիչ և աստուածայայտնիչ Առաքեալ, պատգամեց ներումի շնորհը ո՛չ թէ անաստուններու արեա՛մբ, այլ ենթակային ապաշխարութեամբ, և զղջումով ինչպէս՝ Մարիամ Մագդաղենացին և մաքսահաւաք Զակէոս:

Ներելը՝ մեղքերու թողութիւն տալը, աստուածային անբովանդակելի, անճառելի և անչափելի սիրոյն ու ողորմութեան իսկութիւնը ցոլացնող շնորհք մըն է: Կեանք բաշխող Աստուածորդին, Իր անձնազոհ ապրումով դիւրահասկնալի դարձուց Հօր Աստուծոյ սէրն ու հայրենանուէր հոգատարութիւնը հանդէպ մարդկութեան:

Գաղափար մը առանց ապրումի կմախք է: Գաղափարներ և զգացումներ մի՛ միայն ապրումի՛ մէջ կը կենդանանան: Ներկայ աշխարհի մէջ յաճախ, գաղափարներ մամուլի և յայտարարութեան ճեւով կը ներկայանան մարդկային մտա-

ծումին: Աստուած՝ Իր կենդանի և Մարդեղեալ Միածինով թափանցեց մարդկային հոգին և անոր միջնաբերդը ու յայտնաբանեց Իր սէրը, ողորմութիւնը, հոգատարութիւնը և ներումը: Աստուած՝ Իր ներողամտութիւնն ու սէրը առարկայականօրէն արտայայտեց բոլոր այն մեղաւորներուն, որոնք զղջումով և ապաշխարութեամբ մօտեցան Իրեն: Նոյնիսկ անդամալոյծը շալկող և Յիսուսի ոտքերուն իջեցնողներո՛ւն հաւատքը իր ներազդեցութիւնը գործեց անդամալոյծին մեղքերու թողութեան համար:

Աստուածային ներողամտութիւնը, սէրը և ողորմութիւնը չմնացի՛ն միայն գաղափար, դաւանանք կամ բաղձանք մը երկինքի մէջ, այլ անոնք դարձան **դրակա՛ն** իրականութիւն երկրի մեղաւոր մարդկութեան համար: Ուր պոռնիկը դարձաւ Սբ. Մարիամ Մագդաղենացի, Նիւթապաշտ դրամասէր Զակքէոսը՝ մարդասէր և բարեգործ, հեշտամոլ մանիքէնացին՝ Սբ. Օգոստինոս, Միլանոյի հեթանոս կառավարիչը՝ Սբ. Ամպրոզիոս և Տրդատ Հայ թագաւոր հալածիչը՝ Քրիստոսի դարձաւ տարածիչը Անոր սուրբ և լոյս Աւետարանին:

Կարենալ ներելը, երկնային անդիմադրելի զօրութիւնն է, որ գաղափարի օրէնսդրութիւնը կը վերածէ գործի Սուրբ Հոգւոյ շնորհաբաշխ զօրութեամբ: Ներում ստացող բոլոր հաւատացեալներ պարտ են գիտնալ, որ ներումի շնորհաբաշխ պարգեւը դառնալու է վարակիչ և փոխանցիկ արարք մը հանդէպ մե՛ր ալ պարտապաններուն որպէսզի Աստուծոյ ներումը դառնայ **գործօն** ու դրական ենթակային մեղքերուն:

> **«Վասնզի եթէ դուք մարդոց ներէք իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ պիտի ներէ ձեզ: Իսկ եթէ դուք մարդոց չներէք իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ պիտի չներէ ձեր յանցանքները»**
> --Մատթ. Զ. 14-15:

Իլիականի և Ոդիսականի հեղինակ Հոմերոս, իր դիւցազներգակ բանաստեղծութեան մէջ կ՛ըսէ.

«Վրէժը աւելի բաղցր է քան մեղրը»:

Մինչեւ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածայայտնութիւնը, աշխարհի անիրաւուած և յուսահատ մարդկութեան աղաղակն էր. **«Պատիժ և վրէժխնդրութիւն»:** Պատիժի և վրէժխնդրութեան առարկայական մարմնաւորումը կը տեսնենք Ֆրանսական Յեղափոխութեան շրջանին որուն զինանշանն էր անողոք կառափնատը **(Guillotin)**: Իսկ ներումի և մեղքերու թողութեան խորհրդանիշն է՝ Սբ. Խաչելութիւնը, ու Խաչեցեալին աղօթքը.

«Հա՛յր, թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն»:

Քրիստոսի և Անոր վկայութեան որպէս քաջարի յաջորդներ՝ Պօղոս և Պետրոս առաքեալներ, իրենց արեան նահատակութեամբ վկայակոչեցին իրենց Փրկիչին առաքելութեան տիեզերական ոգին՝

Ս Է Ր Ը:

Կ՛ուզե՞ս րոպէ մը միայն ուրախանալ,
վրէ՛ժ լուծէ, իսկ եթէ կ՛ուզես յաւերժ-օրէն ցնծալ՝

Ն Ե Ր Է՛:

Օգոստոս 20, 1993
Թորոնթօ